

Chị Năm

Trong nhóm bạn Hoàng Diệu có nhiều người thứ năm lắm. Vì hồi xưa gia đình năm bảy anh chị em là thường, không như bây giờ chỉ có tới thứ ba. Nhắc chuyện này tôi mới nhớ có bạn nói chơi là mấy anh quan chức hay kêu nhau bằng thứ trong nhà, nên có anh năm, anh sáu, anh tư rất nhiều. Đó là tồn tại của giao thời. Nếu mấy mươi năm qua dân ta mỗi gia đình có hai con thì thế hệ mấy anh quan chức bây giờ chỉ còn anh hai và anh ba mà thôi.

Chị năm này chắc Minh Phương, Kế Vị, Khánh Phước biết nhiều. Bởi ba bạn nam ngồi chung bàn sau bàn chị năm trong lớp 10B3 (72-73) ngày xưa, và hay lén chun xuống gầm bàn cột tà áo dài chị năm với áo kẻ bên. Hoàng Minh lại càng biết rõ chị Năm hơn. Nguyên năm lớp mười có làm đặc san lớp do Thầy Quang An biên tập, Hoàng Minh lo trình bày. Nhà tôi cách nhà Hoàng Minh không đầy hai trăm thước. Tôi với nó cũng thân. Tôi cũng khoái làm đặc san nhưng không rành lắm nên hay tới nhà Minh để coi cho biết thế nào là viết trên giấy stancil, làm sao in ra nhiều bản... vì lúc đó đâu có tiền mượn đánh máy hay photocopy. Tôi thấy nó nắn nót vẽ theo cái hình 4X6. Vẽ đã ngoài nháp, coi bộ ưng ý, rồi vẽ lên giấy stancil. Nó hồi hộp coi kết quả qua bản in đầu tiên. Tôi khen giống chị năm lắm. Tất nhiên nó mừng, khoái ngay. Do vậy, tôi mới ấn tượng bài viết có hình minh họa đó. Tới giờ vẫn còn nhớ mấy chữ dòng đầu bài viết ghi tên tác giả là chị năm dù ba mươi mấy năm rồi. Lúc đó chị năm có thơ đăng báo tường nhà trường với bút danh rất đặc biệt, nên tôi có phần ngưỡng mộ tài sắc vẹn toàn của chị năm.

Tôi không nhớ bao lâu sau khi ra đặc san, vài tháng hay năm sau, nhưng tôi biết một điều sau vụ làm đặc san này chị năm và Hoàng Minh thân hơn, hai người và một cặp nữa (sẽ nói trong câu chuyện khác) tổ chức đánh lẻ đi chơi riêng mà cả lớp chẳng ai biết, cho tới một ngày kia tôi đến nhà nó chơi, nó kể tôi nghe chị năm có bồ rồi, một người đã vào đời có vị trí cấp bậc. Giọng nó không vui. Chắc nhờ vậy mà nó ráng học bù, tôi chạy đua mết với nó. Sức học chị năm lại bám sát hai tôi. Nó học càng hay.

Có bạn nói do sức mạnh của tình yêu. Mà không biết ai yêu ai vì dù bạn bè có gán ghép nhưng có thấy tiến triển gì đâu, năm qua năm tới khi rời trường vẫn trót quớt, mạnh ai nấy đi. Đặc biệt lớp tôi cũng có vài cặp gán ghép như vậy, nhưng rồi không có ai đi chung với ai hết.

Năm 75 khởi đầu cho bao thử thách mới tới vận hội đất nước cũng như từng con người. Trùng hợp năm cuối cấp học nên bạn bè phân tán hết. Tôi lên Sài Gòn, Minh lên Cần Thơ học. Chị năm vô Trung học Sư phạm rồi đi dạy học bên Cù Lao Dung. Ở đó rất vất vả, đi lại rất khó khăn. Mỗi lần về thăm nhà chờ đò rất gian nan. Muỗi mòng và lợi sinh là những gì quá bất ngờ và thách thức cho lòng yêu nghề, tính nhẫn nại của cô giáo vốn lớn lên chốn thị thành. Nhưng không ngờ tại nơi xa xôi này, chị năm đã từng tìm được nữa còn lại của mình. Tôi ở xa không có điều kiện liên lạc với bạn cũ, không biết nhiều diễn tiến đường tình và công việc của chị năm sẽ đi về đâu. Mãi những năm 90 mới gặp lại, lúc đó chị năm đã nghỉ dạy và có sạp vải trong chợ tỉnh. Thỉnh thoảng có gặp nhau tình cờ. Lúc đó ai cũng đã lập gia đình và có con rồi. Bẵng đi một thời gian nghe nói chị năm nghỉ bán vì bị giết nợ quá, hết vốn. Rồi chị năm bán quán cà phê trong hồ nước ngọt. Quán lá đơn sơ, thu nhập đủ tạm sống qua ngày nhưng nhiều bạn biết vì như là điểm họp mặt bạn bè, kể cả bạn xa về. Do vậy, tôi có dịp tới ghé thăm gia đình chị năm nhiều hơn. Mỗi lần ghé là kéo thêm vài bạn, vui vẻ với anh năm qua ly rượu ly bia. Khoảng năm 98 Kiển về, hai năm sau Hoài Lan về đều có họp bạn ở đó. Nhưng hồi đó chưa gặp gỡ được nhiều bạn như bây giờ, chỉ năm bảy người. Hồ nước ngọt sửa sang lại, chị năm mượn đất mở quán mới rộng rãi hơn. Thời gian đó cuối tuần hay có mặt Hoàng Minh, Trầm Thành, Hùng Kiệt, Phạm Thu, và nhấn Trần Thị Hai tới phụ làm bếp. Thỉnh thoảng có thêm Hút Sơn, Ngọc Tú, Trí Hiền, Ngọc Hạnh, Hồng Lợi, Hoa Lang... Gần như các bạn về chơi đều ghé nơi đó như Rảnh, Ngọc Ánh... Thậm chí mỗi lần từ Sài Gòn về thăm nhà là Trần Văn Long cũng ghé qua. Quán cũng là nơi các bạn đón bao cái Tết Nguyên Tiêu thơ mộng, uống rượu dưới trăng, nói chuyện bạn bè. Quán cũng là nơi làm tiệc tiễn Trần Thị Hai xa xứ và làm tiệc đón hụi Minh Nguyệt về. Nay chị Hai và Long đã định cư bên Mỹ. Khi Thu Hương và Hồng Nhan về thì chị năm đã trả đất cho người ta và về nhà mở quầy cho thuê sách, bán nước đắp đổi qua ngày. Các con gái cũng lớn, chị năm cũng lên chức bà ngoại rồi. Cuộc sống không được khấm khá, sức khỏe lại không tốt không được chữa trị kịp thời, phải âu lo cho tương lai, cho việc tìm ra lối đi mới, khởi đầu bằng chuyện chị năm lấy lại tên Thu Sang chắc cho hên. Cái tên như phản ánh cuộc sống và cả gương mặt. Bạn bè nói hai chữ đều hay, nhưng hai chữ đứng gần nhau thì lại khác, nên đổi thành Thu Trang. Tích nickname Thu Trang là vậy, ai không tin thử hỏi lại coi.

Hôm rồi cùng một số bạn gầy sòng rượu ở nhà chị năm, tôi nhắc chuyện cũ, hỏi ai còn giữ được cuốn đặc san duy nhất của lớp lúc đó không. Tiếc là không còn. Đáng lẽ tôi còn giữ được. Tôi cất kỹ hình, đặc san, bảng danh dự trong hộp thiếc, cất trong tủ nhà, rồi đi Sài Gòn học. Tôi đi thăm thăm, tới bảy năm mới về lại nhà. Đám cháu lục lọi, lấy mất cuốn đặc san quý giá đó. Tuy không có đặc san nhưng bây giờ có thể lưu giữ những bài viết về trường xưa bạn cũ và chuyển tới các bạn mình đọc một cách nhanh chóng qua blog. Hoàng Minh đang làm lại blog

của mình để lên đợt bài kỷ niệm 40 năm vào trường Hoàng Diệu của nhóm bạn 68-75. Nó vừa thiết kế sơ, kêu tôi coi, tôi cười mà không nói. Hình ảnh chị năm vẫn được nó quan tâm. Có gì sai, có gì xấu, có gì phải mắc cỡ, nên tôi nghĩ Hoàng Minh sẽ biết chuyện nên làm, cứ làm theo ý thích, đừng vì tôi viết mấy dòng này mà tự ái, quên hình chị năm.

Tôi nói chuyện này vì thỉnh thoảng họp bạn có chị năm lần Hoàng Minh là có chuyện nói, có chuyện cãi nhau qua lại toàn chuyện đầu đầu. Như là chuyện chỉ là cái cớ để cãi để còn nhắc nhớ nhau. Cũng có thể hai người này không họp sao đó, nên lúc nào cũng phải ngồi cách xa nhau. Nhưng những khi họp bạn, người này chưa kịp tới thì người kia đã hỏi thăm. Tôi chợt nhớ bài viết ngày xưa ghi tác giả chị năm, có tựa CHƯA NGƯỜI. Tôi nghĩ có sự trùng hợp nào đó. Tôi mong qua bài này người trong cuộc sẽ lắng đọng tâm tư một giây cho câu trả lời. Nhưng tôi biết chắc sẽ là hai tiếng không, không từ hai phía. Hy vọng đến tình thì đỡ bạc bù lại phần nào, đời sống sớm bớt khó khăn. Tin vui mới nhất là với sự giúp của Hùng Kiệt, chị năm có quán căn tin trong trường tiểu học (Tĩnh Tâm 3 xưa). Bây giờ hàng ngày hai buổi chị năm có dịp tìm về cảm giác thu ấu ngày xưa của tuổi học trò hồn nhiên. Chắc nhờ vậy dạo này chị năm trẻ và đẹp ra, khiến có dịp họp bạn chung là Hoàng Minh chạy ngồi gần chị năm, còn đòi hun một cái. Suy ra trẻ đẹp bắt ngờ đôi khi có thể gây hậu quả khó lường!

Xưa, khi còn đang trung học, chị năm đã có những bài thơ hay như Đêm thị thành, Khi mười sáu tuổi, Theo em tới trường... Theo dòng thời gian có thêm Đêm sang mùa, Gởi anh, Gởi cho nhỏ... Chị năm, có thể thành nhà thơ bởi bẩm sinh. Nhưng cuộc sống kéo chị năm về với mặt đất mà không bay bổng nữa. Nay hoàn cảnh mới, tiếp xúc hàng ngày với trẻ con, chắc chị năm có đầy vốn trải nghiệm để viết thơ về con nít. Nhắc tới chuyện này đầu tháng tư rồi chị năm tuyên bố năm tới sẽ ra mắt tập thơ *Thấy tiền muốn khóc* (nghe cái tên ngộ ngộ, tưởng như cảm giác khoái tiền, nhớ tiền...). Chị năm cũng tiết lộ một số bài thơ dự định đăng trong tập thơ sẽ là *Ôi bạc các*, sẽ là *Thức đêm...*, sẽ là *Làm ơn nhận lấy...* Tập thơ sẽ được Hoàng Minh viết lời tựa và tài trợ in ngàn bản, sẽ tặng bạn cùng thời và các cháu học sinh cấp một nơi chị năm hàng ngày gặp gỡ với lời nhắn các cháu hãy mang về cha mẹ đọc (riêng các cháu khỏi đọc). Tôi thấy hơi lạ lạ, nhưng chị năm như bị “may miệng lại” không nói gì thêm, nên tôi phải đi dòm căn tin chị năm giờ ra chơi. Các cháu bu chị năm lắng xăng như mừng mẹ đi chợ về, cháu nào cũng cầm miếng bạc các để trả tiền mua quà từ chị năm. Giữa quán là một thúng tiền các to tổ chẳng. Chỉ vậy thôi mà chị năm cũng thành thơ. Quả đúng là bẩm sinh. Chúng ta hồi hộp chờ đợi tập thơ đặc sắc đầy sinh động này vậy.

Khắc họa chị năm bốn mươi năm qua vậy đó. Đầy đủ giận rồi hờn, thương rồi yêu, sung rồi sướng, thỏa rồi nhưng chắc chưa mãn lắm... Chị năm vẫn yêu thơ, yêu người (nhưng chuyển từ người lớn sang trẻ con), yêu đời. Chị năm vẫn *chưa người*.

Thơ ký Lục